KVINNORNAS TIDNING

N:o 18. 2:dra årg. 1 Maj 1922.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Måndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Vallgatan 27, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: — ½ år Kr. 3:75.
Lösnummer 20 öre.
F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

INNEHÅLL.

Kvinnan och staten.
Bör mödernenamnet göras oåtkomligt för barn i äktenskap?
Andningsförmågan o. intelligensen.
En parallell.
Den okända.
Göteborgs moderata kvinnoförbund.
Att fråga och svara.
Husmödrarnes riksdag,
Aforismer.
»Caritas.»
Utlandskrönika.
Hur en nervchock mötes.
Följetong m. m.

Utlandskrönika

i sammandrag.

Genuakonferensen samlar som ingen tidigare konferens, fredskongressen i Versailles undantagen, världens feberaktiga intresse omkring sig. Det på förhand omsorgsfullt utformade arbetsprogrammet har brutits av Tyskland och Ryssland genom den fredspakt de, separat, slutit och utvecklingen synes nu gå sina egna överraskande vägar. Det tyskryska avtalet, det s. k. Rapalloförfdraget, föranledde en notväxling mellan ententen och Tyskland. Det sista ordet tillföll de allierade makterna, vilka i den kärva ton, som faller sig så naturlig för den starkare, förbehöllo sig "rätt att för sina regeringar förklara klausulerna i det tyskryska avtalet av noll och intet värde, om de skulle stå i motsats till de bestående fördragen". Något sådant motsatsförhållande existerar emellertid icke enligt sakkunnigas utlåtande. Det tysk-ryska fredsfördraget står sålunda fast och kommer måhända inom kort att utsträckas även till det mot ententen upproriska Turkiet. — "Bolsjevikerna, vilka visat sig som en respektingivande makt vid Genuakonferensen bjuda oss handen. Så gör ock Tyskland!" skriver den turkiska upprorsregeringens officiella tidning.

Men allt detta är, hur viktigt det än må vara, redan av underordnat intresse. Vad som nu fångar uppmärksamheten är den spänning, som inträtt i förhållandet mellan Frankrike och England. Många gånger förut har sämjan icke varit den bästa mellan de båda bundsförvanterna, men så skarpa och hänsynslöst uppriktiga ord som nu hava de knappast sagt varandra tidigare. Under det att den engelske statsministern Lloyd George vill bevara konferensens bestånd för att nå fram till en lösning av de svävande frågorna, synes den franska delegationen med justitieminister Barthou i spetsen arbeta på en sprängning av konferensen, vars utveckling går i en för Frankrike så ofördelaktig riktning. Lloyd George yttrade härom dagen vid ett ententemakternas sammanträde: "Man måste ha klart för sig, att samarbetet mellan de allierade endast är möjligt då det gäller en fredlig politik. Annars måste man befara ett tillstånd av ständig oro, som kan tvinga den engelska demokratien att även gentemot dessa gamla bundsförvanter förbehålla sig full handlingsfrihet."

Detta bistra uttalande fick ett lika skarpt franskt svar. Det var regeringschefen Poincaré, som i ett offentligt tal inför generalrådet i Meuse deklarerade Frankrikes avsikter. Den franska republiken, sade han, kan icke göra en enda eftergift gentemot Tyskland och Ryssland utöver vad som redan medgivits. Om således Tyskland till den 31 maj icke uppfyllt skadeståndskommissionens fordringar ifråga om nya skatter m. m., måste de allierade makterna vidtaga åtgärder för att tvinga Tyskland till lydnad. Det rysk-tyska närmandet är ett hot mot Polen och en indirekt fara för Frankrike. Det måste därför upphävas och Versaillesfreden genomtvingas. Nekas bistånd från visst bundsförvantshåll, skall Frankrike veta att handla utan sådan hjälp och på eget ansvar.

De franska och belgiska regeringarne hava också vidtagit alla förberedelser för den militäraktion mot Tyskland, som omständigheterna kunna komma att påkalla!

Under det att den italienska pressen försöker mäkla fred, hetsa de franska tidningarne till brytning. Den engelska pressen kritiserar, på några få organ när, skarpt den franska oförsonlighetspolitiken och även den amerikanska pressen anslår samma ton.

Kvinnan och staten

Av *Ludvig Nordström.*

(Eftertryck förbjudes)

Jag såg härom dagen referat av ett föredrag, som en riksdagskvinna hållit. Hon opponerade mot klass- och parti-politik och hävdade att politiken skulle baseras på "personligheten". Detta var den gamla liberalismens utgångspunkt. Geijers på 1840-talet. Men det är alltid farligt att lösgöra dylika abstrakta formler ur tidsmiljön, och den citerade kvinnans anförande hängde i luften. Med personlighet avsåg gammal liberalismen en protest, till den individuella produktions-kraftens och därmed ytterst samhällets förmån, mot de konstlade skrankor, som den merkantilistiska staten genom sina skrån och korporationer reste mot nämnda produktions-kraft.

Dessa skrankor ha sen länge fallit bort, och att basera sin politiska gärning på "personligheten" är att basera den på något, som icke längre har klart fastställd mening, sedan hela miljön förvandlats. Den citerade kvinnan hade i personligheten endast sett det negativa momentet i oppositionen mot gruppskrankorna, men icke det positiva momentet i den individuella produktionens. Kraftens större gagn för samhället.

Där, på den punkten, måste man emellertid söka personlighetens innehåll i våra dar; och klasserna bilda naturliga enheter av likartade produktions-krafter, seger för klass-intressen blir i sista hand till förmån för samhället, och politikens konst ligger i att finna en organisation, däri klasserna organiskt sammansmälta till ett harmoniskt producerande helt. Personlighet i modärn mening är var individ, som medveten om en dylik samhälls-organisation ser, fattar och fullgör sin lilla uppgift i det hela.

Sedan kvinnorna fått politisk likställighet med männen, ha de skyldighet att undersöka, om de äga någon speciell uppgift som *kvinnor* i samhällets och statens liv. Det finns två åsikter om kvinnan. Den ena hävdar, att hon intellektuellt står på ett annat (lägre) plan än mannen. Den andra, att mellan man och kvinna icke existerar någon avgörande intellektuell skillnad. Jag tillhör den senare åsiktsgruppen. Om den mänskliga intelligensen vore en skapelse av de mänskliga organen och detta kunde omotsägligt bevisas, skulle skillnad förefinnas. Men om, som man man numera snarare är böjd att antaga, intelligensen skapat organen, finns inget stöd för olikhetsteorien.

Men kvinnan har i alla fall på *en* punkt en annan ställning till stat och samhälle. Icke, som man förr bråkade så mycket om, genom sin egenskap av barna-*föderska;* vilken inte betyder mer än mannens roll av barna-avlare, utan genom sin egenskap av barna-*vårderska.* Kvinnan är barnets förste lärare. Där ligger, inom den ramen, för henne en stor *stats-uppgift,* oberoende av om hon blir riksdags-ledamot eller icke.

Där ligger en stats-*plikt* hos henne. Det har alltid framhävts, att kvinnan bildar samhällenas naturliga konserverande element. Hon har att införa människobarnen i samhällslivets så att säga elementära teknik. Vad hon grundlägger i barnen av vanor, åskådningar, etiska och moraliska regler, religiösa uppfattningar, det bildar i sista hand normal-planet för den vuxnes livs- och världsbild. Det är förklaringen till vördnaden för modern, från båda könens sida.

I en värld och tid som vår, då gamla åskådningar rasat och så mycket förut välordnat fallit i spillror, ha kvinnorna-mödrarna en oerhört krävande uppgift, nämligen att bereda de släkten, den mänsklighet, den värld, som skall komma.

Hur ställa sig kvinnorna till den uppgiften? Se de den? Tyngas de av den? Söka de fatta sin plikt mot staten? Den annalkande världs-staten?

Jag medger att jag har föga sinne för könet. Resonnemang med kvinnor roa mig föga, de prata i regel strunt. Blanda alltid in ovidkommande saker, ha svårt att överblicka en fråga. Kan jag komma åt, föredrar jag att helt enkelt titta på deras bokhylla; och det plär räcka. Poesi, kärleks-romaner — punkt och slut. Men historia, ekonomi, filosofi, religion, naturvetenskap, samhällsvetenskap — i regel inte ett dugg.

Så länge kvinnan stod utanför stats-livet och fick nöja sig med att vara en man-fångerska, var hennes erotiska bokhylla åtminstone förklarlig. Nu är den oförsvarlig. Nu har hon stigit in i staten, nu måste hon lära sig *tänka,* och hon vinner i våra dar en man minst lika mycket om inte mer med en tränad intelligens som med koketteri. Hon kan icke vara en mor med självrespekt, om hon ej har denna tränade intelligens. Barnen komma att se ner på den mor, som de, efter några års skolträning, finna vara en okunnig varelse.

Där skulle den i början av dessa rader citerade riksdagskvinnan ha preciserat sitt "personlighets"-begrepp. Kvinnan — modern — barnavårderskan måste i våra dar bli en *positiv* personlighet, medveten om det modärna samhällets struktur, om klassernas liv och historia, kamp och annalkande försoning. För att kunna bli detta måste hon ha andliga intressen, ett levande intellektuellt liv.

I den mån hon har detta, skaffar sig detta, blir hon av ovärderligt värde för ett sunt och harmoniskt stats- och samhällsliv; i den mån hon icke skaffar sig detta utan fortfar att vara en "höna", blir hon ett av de svåraste hindren för världens höjande.

Vägen? Bokhyllan. Så länge där trona Berta Ruck, Elinor Glynn och allt vad dessa struntpraterskor heta, så länge är vägen oupptäckt. Den dag, man i kvinnornas bokhylla finner allvarliga, gedigna verk, där historiens och nuets värld framträder i full belysning, den dagen börjar kvinnans *stats-insats* på allvar, och till den dagen längta vi modärna män, därom kunna kvinnorna vara övertygade, ty mer än allt längta vi till dem som trogna och kloka arbetskamrater.

Bör mödernenamnet göras oåtkomligt för barn i äktenskap?

För Kvinnornas Tidning av jur. kand. *Märta Björnbom Romson.*

Då man läser igenom det nya förslaget till lag om släktnamn, som ju är avsett att framläggas för riksdagen inom den närmaste framtiden, kan man knappast undgå att ett ögonblick stanna inför det sätt, varpå i äktenskap födda barns rätt till sin moders namn där blivit reglerad.

Förslaget upptager två fall, då barn i äktenskap skall äga viss rätt att efter ansökan hos den tilltänkta myndigheten för namnärenden få moderns namn godkänt som sitt släktnamn.

Det ena fallet är det, då moder, som efter skillnad eller återgång av äktenskap återtagit sitt flicknamn, vill giva detta namn åt sina barn i det upplösta äktenskapet, över vilka hon tillerkänts vårdnaden. Bestämmelsen ifråga avser tydligen att tillgodose det för den nya familjeenheten, moder och barn, helt naturliga intresset att bära samma namn. Som förutsättning för bifall till en dylik ansökan uppställes emellertid av förslaget att en namnändring i detta avseende "måste anses av hänsyn till barnen särskilt önskvärd".

Så som förslagets stadgande är formulerat, synes vidare modern vara tvungen att taga ståndpunkt till namnfrågan, d. v. s. hon skall hava återtagit sitt flicknamn, innan hon kan få prövad en ansökan att få giva barnen detta sitt namn. Anser namnmyndigheten, att namnändringen icke är för barnen särskilt önskvärd, och ansökan på den grund blir avslagen, blir följden den, att modern icke kan få rätt att bära samma namn som sina barn, ty sedan hon en gång återtagit sitt flicknamn, torde hon vara utestängd från varje möjlighet att återgå till mannens släktnamn. Den enda utvägen, som står frånskild hustru öppen, om hon vill vara säker om att få bära samma släktnamn som barnen, skulle alltså vara att under alla förhållanden behålla mannens släktnamn, något som väl knappast kan anses tillfredsställande.

Fråga är, om icke moderns intresse i detta avseende borde beaktas i högre grad än som här skett. Någon kollision mellan moderns och barnets intressen torde ej behöva befaras, och skulle en sådan verkligen inträffa, erbjuder förslaget självt för barnets del ett korrektiv häremot i bestämmelsen om rätt för barn i äktenskap att efter ansökan få för sig godkänt släktnamn, som burits i rätt upp- och nedstigande led på fädernet, i främsta rummet alltså faderns släktnamn.

Det andra fallet där förslaget ger barn i äktenskap viss rätt att efter ansökan få för sig godkänt moderns släktnamn är det, då sådant barn under så att säga normala förhållanden, d. v. s. regelrätt under bestående äktenskap, vill antaga mödernenamnet.

Härför erfordras först och främst att det föreligger någon av de allmänna förutsättningar, som i förslaget uppställas som villkor för rätt att över huvud taget få släktnamn godkänt. Personen ifråga skall således visa, *antingen* att han saknar släktnamn, *eller* att detta är så vanligt, att det i väsentlig mån förlorat egenskapen att vara särskiljande, *eller också* att eljest giltiga skäl för en namnändring föreligga.

Dessutom fordras enligt förslaget, då det är fråga om antagande av moders släktnamn att alla kända bärare av namnet lämnat skriftligt, av två personer bevittnat medgivande därtill samt att invändning mot ansökningen icke gjorts av annan namnberättigad, inom viss tid sedan kungörelse om ansökan genom namnmyndighetens försorg varit intagen i allmänna tidningarna.

Det torde vara alldeles uppenbart, att med de bestämmelser, som givits i förslaget, det för de flesta fall blivit hart när omöjliggjort för barn i äktenskap att förvärva rätt att bära sin moders släktnamn. Det är ju enligt förslaget icke nog med, att alla kända bärare av namnet inom moderns släkt härutinnan givit sitt samtycke. Skulle namnet i fråga tillväventyrs bäras av flera släkter måste medgivande utverkas även av varje till namnet berättigad medlem av var och en av dessa släkter. Och även om man sålunda, naturligtvis med dryga kostnader och stor tidsutdräkt, lyckats utverka medgivande från alla kända bärare av namnet, finnes alltid den risken, att ansökan avslås, sedan efter dess kungörande en förut okänd till namnet berättigad person uppträder på skådeplatsen och av en ren tillfällighet gör invändning mot ansökningen. Några som hälst skäl för avslag å densamma behöver han enligt förslaget icke ens förebära.

Frånsett den oegentlighet, som måste anses ligga däri, att förslaget i fråga om rätt till moders släktnamn lägger avgörandet till så stor del i förutvarande namnbärares händer, vilket naturligen måste medföra raka motsatsen till en eftersträvansvärd enhetlighet i fråga om resultaten i olika fall, kan man fråga sig om anledningen till detta snart sagt ängsliga värjande av mödernenamnet gent emot just barn i äktenskap.

Svaret härpå lämnas i motiven till släktnamnsförslaget. "I stort sett", heter det där, "behärskas svensk rättspraxis av den grundsatsen, att rätten att bära ett visst släktnamn tillkommer endast släktens agnater* men icke dess kognater**. I samma uppfattning bottnar den definition, som såsom sådant tillnamn betecknar gemensam härstamning på fädernet. I själva verket utgör också grundsatsen om agnaternas rätt till släktnamnet själva hörnstenen i den namnrättsliga byggnaden."

Nu har regeringsrätten år 1909 i ett fall avslagit ansökan om rätt att antaga mödernenamnet då detta namn var egenartat. Utgången av detta ärende torde emllertid knappast kunna innefatta ett erkännande av satsen om agnaternas ensamrätt till släktnamnet utan synes närmast ha föranletts av mera rent formella skäl, grundade på bestämmelserna i den ännu gällande kungl. förordningen den 5 december 1901, vilket endast avser att angiva de formella förutsättningarna för antagande av släktnamn. Säkert är, att denna grundsats aldrig tidigare behärskat svensk namnrätt, (om man nu över huvud taget kan tala om en sådan), i den utsträckning, varmed den förfäktas av förslagets upphovsman. Ger man nämligen akt på, hur dylika frågor löstes före 1901 års förordning, då som bekant den enskilda namnbildningen var så gott som fullständigt obunden av lagregler och rättspraxis finner man lätt, att det då var en ofta anlitad utväg, så ofta anlitad, att det torde kunna betecknas som en allmän sedvänja, att då mannen saknade släktnamn eller detta var synnerligen vanligt, familjen utan vidare antog hustruns namn eller genom en sammanställning av båda makarnas tillnamn skaffade sig ett mera individualiserat släktnamn.

Utvägen låg ju också så nära till hands. Ty varför skulle man utan att vara tvungen därtill kalla sig med ett vanligt och opraktiskt namn eller giva sig på den vanskliga uppgiften att välja ett nykonstruerat släktnamn när man på så nära håll hade tillgång till sådana namn som Buhre, Böök, Dahlstedt, Ek, Wallengren, Cavalli-Björkman, Essen-Möller m. fl. för att nu endast ur den nyligen utkomna Biografisk kalender för Malmöhus län taga några stickprov på släktnamn, som uppstått på ovan angivna sätt och som på samma gång de äro lättfattliga och fullt individualiserande, framför nykonstruerade namn ha den stora fördelen, att de äro bärare av mer eller mindre gammal och god tradition.

* Släktingar på fädernet.
** „ „ mödernet.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel högsta gällande ränta

Telegramadress "Kreditbolaget"

HVAR 8 DAG

"en verkligt förstklassig illustrerad tidskrift — — — —"

"— — med gedigen och fint kultiverad ton— — — — — —"
SÄGER DAGSPRESSEN

Bör ej saknas i något svenskt hem!

PRENUMERERA Å NÄRMASTE POSTANSTALT ELLER BOKHANDEL!

Aktiebolaget
Nordiska Handelsbanken
Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.
Egna fonder: Kr. 72,300,000:—
Fullständig bankrörelse.

AB SVENSKA HANDELSBANKEN 1871
Öppna
Sparkasseräkning
Södra Hamngatan 23. Östra Hamngatan 39.
GÖTEBORG
Sparkasse-Kreditiv
kan därvid utfärdas möjliggörande uttag vid vilket som helst av
Svenska Handelsbankens
255 kontor.

Andningsförmågan och — intelligensen.

Vill man gå längre tillbaka i tiden, torde det vara allmänt bekant, att en hel del av våra förnämsta adliga namn bevarats genom tiderna på så sätt att en medlem av släkten upptagit mödernenamnet. Så är förhållandet med Sveriges första greveätt, vars stamfader Peder Magnusson upptog namnet Bragde eller Brahe efter sin moder Johanna Torgilsdotter Bragde av den danska Braheätten och med bland andra även den yngre ätten Grip samt de yngre Sture- och Stenbockesläkterna. För att även anföra ett exempel från nyare tid antog år 1805 ryttmästaren Peter C. Sylvan, sedan han blivit adlad, sin hustrus Engel Eleonora Rosencrantz' släktnamn och blev stamfader för en ny gren av denna förnämliga släkt. Barnen erhöllo således i detta fall moderns släktnamn. Namn ur historien sådana som Sven Estridsson, Sergevald Estridsson, Nils Sigritæson, Gisle Elinæson och Magnus Marinæson visa även, att det i äldre tid icke varit alls ovanligt, att man uppkallade sig efter sin mor.

I detta sammanhang kan kanske också nämnas, att bland Dalarnas bofasta befolkning ända till våra dagar bevarats det gamla bruket, att då vid gifte enligt där rådande sed mannen flyttar till hustruns gård, det av henne och hennes släkt som ett slags släktnamn nyttjade gårdsnamnet övergår icke blott på mannen utan även på barnen.

Några historiska grunder synas alltså icke finnas hos oss för en agnaternas ensamrätt till släktnamnet. I gällande svensk rätt liksom i det föreliggande förslaget har för övrigt i fråga om barn utom äktenskap, adoptivbarn, styvbarn och fosterbarn fadersnamnet i stor utsträckning fått vika för moders, adoptants, styvfaders och fosterföräldrars respektive släktnamn. Då det beträffande alla dessa kategorier av barn icke ansetts nödigt att med någon större stränghet fasthålla vid principen om agnaternas rätt till släktnamnet, får det väl anses en smula inkonsekvent att då det är fråga om barn i äktenskap, driva denna sats nästan in absurdum.

Blir förslaget i här avhandlade delar upphöjt till lag kommer nämligen barn i äktenskap för att få bära sin egen mors släktnamn att nödgas utverka tillstånd därtill icke blott av legitima och illegitima släktingar på mödernet utan även av strängt taget fullständigt oskylda personer såsom mödernesläktingars eventuella adoptiv-, foster- eller styvbarn, som bära det ifrågavarande namnet. Särskilt grotesk ter sig onekligen situationen, om styvfader givit sitt namn åt sin hustrus barn utom äktenskapet och dessa sedan begagna sig av sin namnrätt för att hindra exempelvis styvfaderns legitima syskonbarn att antaga sin moders släktnamn.

Härtill kommer en annan synpunkt, som kanske vore värd att beaktas. Vårt namnsystem befinner sig som bekant i ett synnerligen bristfälligt och ofullständigt skick. Vi äro ännu långt ifrån den punkt, mot vilken utvecklingen tenderar, där varje samhällsmedlem såväl som varje släkt är fullt individualiserad genom sitt namn. Till oss har utvecklingen i detta avseende nått allra senast och faktiskt sakna ännu stora delar av vårt folk verkliga släktnamn. Namnbildningen borde därför på allt sätt främjas, och det kan ur denna synpunkt knappast anses som välbetänkt, att medan man till och med velat ifrågasätta bestämmelser, som skulle utöva ett visst tvång på de enskilda att antaga släktnamn, man gör allt för att stänga den genväg, som helt naturligt erbjuder sig i möjligheten att antaga mödernenamnet.

En sammanställning av andningsförmågan och intelligensen kan synas underlig, men har kanske ändå ett visst fog för sig.

Den som följt med den utländska hygieniska tidskriftslitteraturen under de senaste åren har där allt oftare påträffat artiklar, som sysslat med andningens betydelse icke blott för det fysiska välbefinnandet utan även för intellektet.

En d:r Mumford vid Manchester Grammar School har till sist kommit på den idén att praktiskt undersöka, om andningskapaciteten spelar någon roll ifråga om skolungdomens förmåga att tillgodogöra sig undervisningen. Det gällde inga enstaka intelligensprov utan själva de framsteg pojkarne gjorde i kraft av sin intelligens *och* sin flit.

Det visade sig, att i de lägre klasserna pojkar med kraftigt utvecklad bröstkorg i allmänhet voro bland de främsta i klassen.

Detta samband framträdde emellertid mindre tydligt i de högre klasserna med pojkar i åldern 16—18 år. Ibland gällde regeln, ibland var förhållandet alldeles omkastat.

Denna oregelbundenhet kunde emellertid förklaras. D:r Mumford gjorde nämligen en intressant upptäckt. Han fann, att det strängare och mera krävande skolarbetet i de högre klasserna försvagade andningsförmågan och detta i ökad grad ju mera studierna forcerades. Den psykiska ansträngningen ledde till fysisk trötthet med minskad andningskapacitet. Denna depression var emellertid icke konstant — efter en ordentlig vilodag fungerade andningsmaskineriet i regel på ett mycket kraftigare sätt för att sedan under det återupptagna forcerade skolarbetet gradvis avmattas tills en ny paus i pluggandet kom med en tillfällig rekreation. Den äldre skolungdomens sämre andningsförmåga i förhållande till de yngre kamraterna torde även till någon del kunna härledas från det sakförhållandet, att den icke längre leker och rasar, varmed djupandning ju hör ihop, utan vanligen endast promenerar de korta stunder skolarbetet lämnar fria.

D:r Mumford förde undersökningen vidare eller till universitetsungdomen. Denna tar ju i allmänhet studiearbetet med större ro och unnar sig även vederkvickelse i form av sport, lever under normala förhållanden. Hos dessa ungdomar återfann d:r Mumford ett påtagligt samband mellan den kraftiga bröstkorgen och den större framgången i studiearbetet!

Att en riklig syrsättning av blodet sätter hjärnan i form och underlättar tankearbetet ha vi kanske litet var erfarenhet av. Hur arbetsduglig och klar i huvudet känner man sig t. ex. icke efter en ordentlig morgonpromenad, då man med djupa andetag njutit, verkligen njutit av luftens friskhet och vällukt.

För övrigt, det finns en auktoritet att åberopa — Göthe! Han säger på ett ställe med hänsyftning på intellektuellt arbete: "Det finns skapande krafter i vilan och sömnen, de finnas även i rörelsen. Sådana krafter finnas också i vattnet och alldeles särskilt i atmosfären. Vi höra egentligen hemma i den friska luften på öppna fältet. Det är som om Guds ande där strömmade människorna till mötes och en gudomlig kraft gjorde sitt inflytande gällande."

— — —

De flesta människor andas slarvigt med oregelbundna och oftast helt grunda och svaga andetag, vilka icke tillåta en ordentlig genomluftning av lungorna och, som följd därav, ej heller en riklig syrsättning av blodet.

För att stärka och förbättra andningsförmågan erfordras daglig och intresserad övning.

En försiktig början och alltid andning genom näsan! In- och utandningarne skola följa omedelbart efter varandra utan något krampaktigt hållande av andan. Och rytmiskt! Man låter t. ex. inandningen försiggå under det man tar tre steg och utandningen likaledes under tre steg. Räkningen hjälper att fästa uppmärksamheten vid andningen, rytmen går in i medvetandet och blir en vana. De första övningarne böra räcka endast några minuter men kunna sedan göras allt längre och tagas allt oftare. Andetagen kunna likaledes utsträckas — över fem, sex steg. Andningen skall emellertid aldrig kännas som en ansträngning, vilket tyder på att man gått till överdrift, utan alltid som ett välbehag. Målet är att så vänja sig vid den djupa rytmiska andningen, att man utför den även när man inte direkt tänker på saken.

En rationell andning påverkar icke blott intellektet utan även och framförallt hälsotillståndet. Läkarne börja sålunda t. ex. luta åt den åsikten, att de många lyckade kurer, som åstadkommits medels högfjällsvistelse rätteligen böra tillskrivas den förbättrade andning, som följer med promenader i ansträngande terräng, förbättrad andning, d. v. s. rikare syrsättning av blodet. Särskilt ifråga om nervösa åkommor spelar detta en utomordentligt viktig roll.

B—r.

En parallell.

Sverige har under senaste tid fått mottaga många uppmärksammade gäster från fjärran land. Och detta är endast glädjande. Till vårt avlägsna nordiska rike föres med var och en av dessa gäster nya kunskaper om kontinenter bortom vår egen, om kulturer och nationer varav vi hava en stor del att lära.

Och likväl finns en invändning att göra. En invändning som riktar sig mot det sensationella sätt varpå vi gång efter annan uppblåsa dessa besök av främlingar till något oerhört märkligt, medan under tiden endast med största ovillighet ett ord av erkänsla ägnas vårt eget lands förmågor, främlingarna måhända fullt jämbördiga och rent av överlägsna på sina respektive områden.

Betraktelsen är närmast föranledd av den indiske evangelisten Sundar Singh, aposteln med de blödande fötterna, vilken nyligen genom Central-Europa anlänt hit från sitt avlägsna hemland och under sina predikningar fyllt våra tempel till sista plats och långt därutöver. Hans ankomst har även föregåtts av intresseväckande skildringar om hans sällsamma omvändelse från fädernas tro till den kristna läran, om hans, den förmögne mannens frivilliga fattigdom, om hans apostoliska pilgrimsfärder på nakna fötter genom Indiens land under förkunnelse av Kristi lära. Allt detta har tänt en sällsam strålglans kring hans namn — en strålglans som detta inlägg icke avser att i minsta mån söka förringa.

Sundar Singh är utan allt tvivel inom kristenhetens historia en av de få, som bokstavligt och i anda och sanning leva Kristi lära i dess strängaste och allra yttersta konsekvenser.

Men — — —. Det finns dock ett men.

Efter vad som försports finner sig den indiske främlingen icke tillrätta med västerlandet och dess seder. Ingenting motsvarar här hans under Österlandets fridfulla himmel framdrömda ideal, människornas oro och jäktande störa hans andakt, och han längtar ånyo hem till sitt drömmande kontemplativa hemland.

Om vi skulle draga ut konsekvenserna av detta, vad är det nya och efterföljansvärda i Sundar Singhs kristendom? — Är det isolering från världen, fasta, bön och ett världsfrånvänt uppgående i de himmelska tingen och en därmed lätt följande intolerans eller åtminstone likgiltighet gent emot allt vad därutomkring är?

I så fall skulle kristendomen vara en långt lättare sak för en Sundar Singh än den är för vilken prästman som hälst, av vilken kallet fordrar att han måste dela sina religiösa intressen mellan ämbetsplikter och diakonverksamhet av de mest skilda slag i sin församlings och därmed i hela samhällets intresse. Och vem vet i allmänhet vilka inre strider som utkämpas inom honom, innan han på bekostnad av den himmelska delen av sitt kall kan göra dessa offer åt den jordiska?

I den gripande skildring som nyligen gått genom pressen om den svenske för några år sedan avlidne prästmannen David Petanders livsöde, lämnades de mest talande bevis på att denna splittring mellan prästen och ämbetsmannen ingalunda alltid är utan sin tragik. Såsom vi veta tvang honom slutligen denna själsstrid att avsäga sig sitt ämbete såsom präst och därmed lösa det band som knutit honom vid svenska statskyrkan. Och såsom en svensk Sundar Singh vandrade han ut att bliva en på hem och jordiska ägodelar blottad Kristi tjänare bland människorna. Bland de fattiga, sjuka och elända utförde han sina barmhärtighetsverk, bestående av de simplaste och tyngsta gärningar — sålunda och i samtal och bön vittnande om den kärlekens Gud han ville tjäna. Hans föredöme vann många efterföljare — människor som offrade existens och framtid för att följa honom. Undertecknad som haft tillfälle att på nära håll göra bekantskap med en av hans efterföljare — en f. d. lärarinna, som lämnat hem och befattning för att i städernas fattigaste kvarter och hem mot den eländigaste kost och det tarvligaste läger utföra en barmhärtighetssysters alla värv, kände arten av denna sällsamma religiösa rörelse långt innan namnet på dess ledare ännu var känt.

Vår svenske Sundar Singh är nu död — han dog i stillhet och fattigdom och utan att anses såsom någonting märkligt. Den rörelse han väckte har måhända småningom slocknat ut med honom — den har sannolikt den okändes och utestängdes väg, och endast de armastes dörrar öppnades för honom. Och dock voro de båda besjälade av samma heliga eld, och ägde båda det gemensamt att de för sig uppställt ett kristet ideal, vars genomförande för hela mänskligheten skulle betyda densammas undergång.

Även kristendomen har under tidernas lopp kultiverats i så måtto att dess former mer och mer anpassats efter mänsklighetens utveckling och behov. När vi därför ställas ansikte mot ansikte med ett sådant kristendomens undantag som Sundar Singh, kan det vara lämpligt att erinra att vi själva i vårt kristna land haft sådana undantag ibland oss och att vi alltjämt mitt ibland oss äga andliga män, som med ord och gärning, i ett dagligt, kanske föga uppmärksammat men dock välsignelserikt liv gagna kristendomens sak vida mera än det frappantare och dock för det levande livet främmande undantaget någonsin kan.

I Österlandet och för dess förhållanden blevo dessa ord födda, som dock fordra en obönhörligare tillämpning i Västerland: Giv käjsaren det käjsaren tillhör och Gud det Gud tillhör!

H—t H—n.

Vi återgiva här nedan en dikt ur fru Alma Baltzers efterlämnade papper, vilken, speglande den bortgångnas ljusa sinne, vill på minnesdagen den 30 april bära bud från henne närstående till den stora vänkrets, i vilken fru Baltzer under livstiden var medelpunkten.

Den okända.

Jag gick mig i skogen en sommardag
En brinnande längtan i hjärtat bodde
Bland doftande blommor i sångfåglars lag
Där fanns hon helt säkert, helt säkert jag trodde.

Jag gick ned till stranden en kväll så skön,
Ej frid eller ro mer mitt hjärta kan vinna,
Ty morgonens tanke och aftonens bön
Är att kunna den okända, namnlösa finna.

Men ingen jag fann — och så gick jag ut
På fåfängans marknad bland människors skara
Där kanske jag ändå dig finner till slut,
Men hopplöst här syntes mitt sökande vara.

Lång tid därefter så satt jag en gång
Med barnen omkring mig vid sprakande brasa
Vi talat om sagor kvällen lång
Än hjärtligt vi skrattat, än darrat av fasa.

Då kom hon så stilla, så blid och så skön
Och ser uppå oss med ögon så klara
Min ungdoms drömbild, min längtan, min bön,
Hon kom dock till sist — Varför dröjde du svara?

Du dåre, hon svarar, jag bott vid din härd
Och lycka jag kallas av den mig vill vinna,
Du sökt mig därute, här är ju din värld
Om här du mig sökt — du mig förr kunnat finna.

ALMA BALTZER.

Kerstin Lindahls
BLOMSTERAFFÄR
Korsgatan 4, Telefon 8462
Rekommenderas!

Damer!
GOD EXTRAINKOMST erhålla de som vilja bliva agenter för förstklassigt, svenskt livförsäkringsbolag.
Denna tidnings annonskontor anvisar. Telefon 18070

Finare och ordinära
SKODON
från landets förnämsta skofabriker försäljas till billiga priser i
Lanner's Skomagasin,
KORSGATAN 18.

Nyheter i
Voile Blusar
från 4.25 pr st.
till högre priser.
FRIBEBG & ANDERSON
Kungsportsplatsen 1. — Tel. 7235

SOMMARHATTAR!
Utsökt fina och vackra.
Paradis, Cross, Esprit, Blommor och Plymgarneringar synnerligen fördelaktigt hos
Hildur Sandegren Kungsgat. 10. Telef. 6752.

Cloettas
Guld Choklad
Förnämsta svenska fabrikat.

Offentliga nöjen.

Stora Teatern
Varje afton kl. 8:
Operetten
Prinsessan Olala.
Musiken av *Jean Gilbert.*

Lorensbergsteatern.
Måndag kl. 8 premiär:
Riddaren av i går.
Komedi av Herzeg Ferenç.

PALLADIUM
Göteborgs största och mest populära filmteater
*De förnämsta programmen från **världens största filminstitut** och alltid den mest konstnärligt utförda musik*

Vita Bandet
Slottsskogen
MUSIK VARJE AFTON
av en avdelning ur
Göteborgs Symfoniorkester.

Försäljning för CARITAS

anordnas å Caroline Wijks Sjuksköterskehem, Vasa Kyrkogata 5, Tisdagen den 2 maj kl. 11 f. m.

Servering av Kaffe, The, Smörgåsar m. m

Teaterspalten.

Ryskt gästspel på Lorensbergsteatern

Om man försöker draga sig till minnes för att giva ord åt det djupa och oförglömliga intryck man mottog vid *ryska truppens* framförande av Maxim Gorki's *Natthärberget* å Lorensbergsteatern, vet man knappast vad man skall sätta främst: samspelet eller den enskilda prestationen. Visst är dock att detta stycke icke kan givas bättre, icke upplevas mera verkligt och osentimentalt och dock djupt gripande än det nu gjorde av skådespelare och salong.

Av allt kvalfullt den ryska litteraturen frambragt är Natthärberget i all sin oerhörda tristess likväl icke det tyngsta. Bottnen är där uppnådd, man kan ej sjunka djupare vare sig socialt eller individuellt. Detta ger en viss stabilitet, en viss vemodig stämning av något avslutat åt samtligas öden. Men även en fläkt av vagabonderi och filosofi, något av sångfågelns sorglösa förtröstan på vår Herre som fullkomligt avlägsnar det beklämmande intryck pjäsen gjort vid svenskt framförande.

Ryssarnas Natthärberge har ingenting avskräckande. Man tycker sig ännu höra Scharows, Massalitinows och Katschalows skrattkör, anförd av den förstnämndes klangrika, djupa ton. Så kunna endast de skratta som ingenting ha att frukta och ingenting att förlora mer. Det är en stor god, naiv och illa medfaren nations sista godmodiga medgivande åt ödet.

Och m:me Knipper Tschechowa som Vassilissa — vilken intelligens, vilket temperament, och först och främst vilka oändligt fina och psykologiskt riktiga medel. Det var detta som frapperade, den fina psykologiska analysen — *spelet inifrån* — den totala glömskan av salongen. Varenda en av ryssarne *var* det han spelade och levde sin roll. De voro märkliga!

Icke endast stora skådespelare, som kunde sin sak så att man ej märkte inledningen, utan även stora diktare som med hela salongens intresse andlöst fängslat överskredo den gräns där verkligheten och nuet träda ut i drömmens tidlösa och universella land.

Lorensbergsteatern inleder maj månad med komedien »Riddaren av i går», av Herzeg Ferenç. Premiären är den 1 maj. Fru Pauline Brunius gästspelar i pjäsen.

Stora teatern i Göteborg bjuder innevarande vecka på en nyhet »Prinsessan Olala» med musiken av Jean Gilbert. — Prinsessan kommer närmast från Tyskland där hon, enligt uppgift, haft lysande framgång.

Nya Teatern

i Göteborg, som avslutar sin säsong den 30 april, har under den gångna veckan givit Björnsons kända skådespel »Paul Lange och Tora Parsberg». Detta drama ställer mycket stora krav icke blott på dem, åt vilka huvudrollerna anförtros, utan även på ensemblen i sin helhet. Men det är ju just genom att ge sig i kast med verkligt krävande uppgifter, som en teater, vilken, som den Selanderska, spelar med unga krafter, för dem framåt och uppåt. Det är också tack vare detta system, vilket är värt allt erkännande, som direktör Selander haft glädjen att se så många av de unga skådespelare, han fostrat, intaga rangplatser inom vår sceniska värld.

Vid upptagandet av det Björnsonska dramat på programmet hade Nya teatern för Tora Parsbergs roll försäkrat sig om medverkan av fru Gerda Lundequist-Dahlström. En skådespelerska av denna rang fördunklar gärna sin omgivning även om denna eljes äger förutsättningar att göra sig väl gällande, och så var givetvis också här förhållandet, men föreställningen blev i alla fall en konstnjutning av betydenhet genom fru Lundequist-Dahlströms insats däri. Tora Parsberg, denna Fylgiagestalt, är som tecknad för henne. Hon har alla förutsättningar att levandegöra den och hon *gör* det! Hon har de yttre företrädena, en sonor stämma som utom välljudet har mjukheten och återger varje skiftning i känslolivet, hon har också intelligensen, överlägsenheten, värmen. När hon ger denna roll är det som gåve hon sig själv. Det är också en av dem, i vilken hon skördat sin största triumfer.

Lindbloms Modeaffär
25 Vallgatan 25
Rekommenderas

Göteborgs moderata kvinnoförbund.

Moderata kvinnoförbundet i Göteborg, som upplöstes den 27 sistlidne februari, har nu återuppstått i en organisation, som fått namnet Göteborgs moderata kvinnoförbund. Föreningen konstituerades den 25 april vid ett talrikt besökt sammanträde, där man såg flertalet av de kvinnor, som under de gångna åren deltagit i det högerpolitiska arbetet inom samhället. Det utarbetade förslaget till stadgar, vilket gillats av styrelsen för Borgerliga Valförbundet, till vilket den nybildade föreningen hör, antogs, varefter styrelseval ägde rum.

Till ordförande valdes fru Ingeborg Barclay och till vice ordförande fru Maria Nystrand. Övriga styrelsemedlemmar blevo: fröknarna Frida Hjertberg, Elsa Mellquist, Ester Norrman, fru Elvira Brusewitz samt fröknarna Tyra Bratt, Ellen Adamsson och Lydia Svensson. Styrelsesuppleanter blevo fruarna Hilma Reimers, Anna Henrikson och Linnéa Sjöstrand.

Det beslöts att förbundet skall ansluta sig till Sveriges moderata kvinnoförbund.

Fröken Hélene Bonnier, som nedlagt ett så betydande arbete inom det gamla förbundet och nu önskat draga sig tillbaka, valdes till det nybildade förbundets första hedersledamot. Den entusiasm, varmed man gick till detta val vittnade vackert om den sympati varåt fröken Bonnier kan glädja sig och vilken man återfinner även långt utanför den politiska krets, där hon under så många år verkat.

— — —

Göteborg är nu väl försett med politiska kvinnoorganisationer. De liberala intressena äro samlade i den livskraftiga föreningen "Frisinnade kvinnor" och de socialdemokratiska i "Göteborgs kvinnoklubb".

Att fråga och svara.

Någon har gjort den anmärkningen, att barn äro ihärdiga att göra frågor och synbart ivriga att få kunskap om saker och ting, men att våra svar och förklaringar snart nog gå utom gränsen för deras fattningsförmåga. Detta är kanske ett skäl, varför de så ofta fortsätta med sina frågor utan att lyssna till svaren, något som ofta verkar irriterande på de tillfrågade, föräldrar eller lärare. Vi känna alla till, hur man är fallen vid läsningen av en svårfattlig bok att glida över de kinkiga ställena och gå på i hopp att finna något som reder upp svårigheterna. På samma sätt gör barnet. Om det ej fullt förstår ett svar, så, i stället för att tänka för sig själv, gör det en ny fråga, i hopp att nästa svar skall lösa gåtan, vilket det sällan eller aldrig gör.

Sådana barn fråga för nöjes skull, de äro födda hedonister (anhängare av njutningsläran) och rygga tillbaka för besväret att lära sig någonting med möda. Om man säger dem, att de ej kunna lära sig något utan den mödan, så tro de, att man säger det, för att man är vuxen. De tro en inte och fortsätta med sitt eget sätt att fråga på måfå, alltjämt i den förhoppningen, att man skall göra undan det nödvändiga arbetet, som fordras vid deras undervisning, under det de helt passivt njuta av proceduren. De vänta något intressant av svaret på varje fråga och fortsätta därför oupphörligt med sina frågor.

Det finns människor, som säger, att man alltid bör besvara alla ett barns frågor allvarligt och noggrannt, men vi betvivla, att de ha haft mycket att göra med barn. "Mamma, är det där en ko?" — "Ja, barn." — "Mamma, varför är det en ko?" — På sådana frågor — och det finns barn, som komma med dylika ideligen — är det svårt att kunna ge ett allvarligt och noggrannt svar, skriver "Times". Man kan naturligtvis övergå till metafysiken och förklara, att det som verkligen gör kon till ko, är, enligt ens förmenande, icke den särskilda föreningen hos henne av elektroner och atomer utan hennes koaktighet. Eller man kan säga, att det endast är för vårt medvetande, som hon är en ko. Men om man gör det, så kommer nog barnet att ganska fort övergå till andra ämnen och fråga om allting annat än kon, som det ser har blivit ett farligt ämne.

Om vi fortsäta med den där noggranna och allvarliga metoden länge nog, så kommer barnet sannolikt att sluta upp med att fråga oss någonting alls och föredra en promenad med en mindre samvetsgrann kamrat.

Barn ha ibland vanan att göra frågor, då en vuxen skulle helt tyst fortsätta med sin egen tankegång. Detta kommer sig av ytterlig sällskaplighet. De tycka inte om att ens tänka i ensamhet, och att göra frågor är deras sätt att locka en annan till att dela deras tankeverksamhet.

De kunna ha sina egna svar till de frågor de komma med, men de tycka om att bara för sällskaplighetens skull höra dem givas av en annan, och om man skulle svara att de själva känna till svaret på frågan, så tycka de blott att man är osällskaplig.

Att fråga är deras sätt att samtala, och att svara är den vuxnes, enligt deras tanke. De ha i själva verket ännu inte lärt sig det sällskapliga umgängets teknik — och det finns många människor, som inte lära sig den under hela sitt liv — de veta inte, att ett samtal för att vara intressant måste innebära ett *utbyte* av tankar. De äro som fågelungar, som gapa av alla krafter, så fort de få se modern. De vänta att bli matade med svar oupphörligt av varje vuxen person i deras närhet.

Ett bra sätt att träna dem i samtalstekniken är att ge dem frågor igen som svar på deras mera onödiga, inte på ett retsamt sätt, men som om man verkligen önskade veta deras mening; och den kan ofta vara oväntat intressant t. o. m. rörande de trivialaste ämnen.

I alla händelser komma våra frågor att få dem att bruka sina tankar kanske mer än våra svar, i trots av deras begär att slippa besväret att tänka själva. Ty även tänkande barn bry sig ofta inte om att tänka alls tillsammans med en fullvuxen, som de betrakta som en svaremaskin. Därför kan den vuxne, om han är alltför samvetsgrann och förekommande gentemot barnet, bli ett verkligt hinder för dess själsliga utveckling, liksom det finns människor, som beröva barn nöjet att roa sig själva genom att ständigt roa dem, vilket är en grym vänlighet.

AFORISMER

Det är med kärleken som med vanvettet; man förlåter den allting.

E. Laboulaye (1811—1883).

*

Kvinnorna leda oss; låtom oss söka att göra dem fullkomliga; ju mera insikt de få desto mera upplysta vilja de bliva. På kvinnans andliga bildning beror mannens visdom.

R. B. B. Sheridan (1751—1816).

*

En man tar huvudet till råd i mycket; i kvinnans bok är hjärtat huvudstycket.

Lord Byron (1788—1824).

*

Den som icke kan skämta är en fattig man, men den som ej kan annat än skämta är ännu fattigare.

Fr. Rückert (1789—1866).

"Kvinnan och staten", den artikel i föreliggande nummer, i vilken författaren Ludvig Nordström går till rätta med kvinnorna, är kanske en smula från i tonen, men kurage att lugnt taga emot och överlänka ett obehagligt ord hava helt säkert kvinnorna, i synnerhet när det som här alldeles tydligt ligger en god avsikt bakom.

*

Uti Linnéa Hulténs skola för klädsöm i Göteborg anordnas från 1 maj—1 juni en extra kurs omfattande bland ännat även hattsöm och montering. Se vidare annons i föreliggande nummer.

Göteborgs Hvitvaruaffär
Specialaffär
för Damunderkläder.
OBS! KYRKOGATAN 15 OBS!

Drick Prytz Théer!
— välkända i Göteborg sedan 1875. —
Rekvriera i dag från
Prytz Théimport,
Lilla Nygatan 1. Tel. 11940.
Försök **"Prytz Special".**

Husmödrarnas riksdag.

Sveriges husmoderföreningars riksförbunds årligen återkommande landsmöte har i dagarne hållits i Stockholm. Deltagarne däri hava varit, utom medlemmarne av centralstyrelsen, representanter för förbundets till ett 60-tal uppgående lokalföreningar, fördelade över hela landet. Som inbjudna gäster såg man därjämte de ledande kvinnorna inom Norges, Danmarks och Finlands husmoderorganisationer.

Det svenska husmoderförbundet, det yngsta inom den nordiska systerkretsen har existerat endast under tre år och har väl, åtminstone i ekonomiskt hänseende, ännu icke kommit ur det dåliga föret i portgången, men har dock haft glädjen att se vackra resultat av den kortvariga verksamheten.

Förbundet har sålunda varit i tillfälle att anordna ett flertal hemutställningar i olika städer för att åskådliggöra hemmens krav på praktiska bostads- och kökstyper med de förbättringar, som den senaste tidens många uppfinningar möjliggöra. Vidare har förbundet anordnat föredragsturnéer genom landet samt kurser i sömnad och hemskomakeri.

Detta är emellertid endast en första början. Allt talar för att det svenska husmoderförbundet går tillmötes samma lysande utveckling som de motsvarande äldre organisationerna i grannländerna, vilka oavbrutet växa i styrka och förmå upptaga den ena arbetsuppgiften efter den andra.

Vad allt som faller inom ett husmoderförbunds intressesfär kan man avläsa arbetsprogrammen för de äldre nordiska organisationerna. Det är icke blott hemmens gärning och dess ekonomiska frågor utan även olika grenar av folkuppfostran, undervisning i husflit, trädgårdsodling och smådjurssköttsel, kooperation, varukännedom, kontrollering av varupris, nationalekonomiska spörsmål, kommunal hälsovård, filantropi m. m.

Om livaktigheten inom den svenska husmodersrörelsen vittnade icke blott de vid landsmötet föredragna rapporterna från lokalföreningarne utan även de många föredragen med goda nya uppslag. Ett av dessa ledde till beslutet att husmoderföreningarne skola utreda frågan om änkornas ställning och vad som kan göras för att hjälpa dem i deras ofta oerhört svåra ekonomiska ställning. Initiativet har utgått från fru Sigrid Bergmark från Ödeborg, Dalsland. I vårt land finnas icke mindre än 235,000 änkor av vilka många med sitt arbete måste försörja även en stor barnflock.

Vid det under mötet förrättade valet till centralstyrelse återvaldes till ordf. fru Agnes Ingelman och till vice ordf. fröken Ida Norrby. Sekreterarebefattningen upprätthålles av fröken Sigrid Göranson, Sandviken.

— — —

Efter det svenska landsmötets slut vidtog Nordens husmoderförbunds kongress med deltagare från såväl vårt eget land som från övriga nordiska länder.

Ordf. i detta förbund är professorskan Marie Michelet från Kristiania.

Titta noga på detta Troll

AKTIEBOLAGET
WICKMAN & STILLSTRÖM
Kyrkog. 23; Victoriagatan 8; Berzelieg. 19; Linnég. 57

Förstklassiga SPECERIER,
KONSERVER & FRUKTER
till dagens lägsta priser

GÖTEBORG
BILLQVIST-NORDENBORG
ADR. VICTORIA-TEATERN 1 TR. UPP

·CRETONNER·
i såväl
modärna
som i
historiska
STIL-MÖNSTER.
Verkligt låga priser.

"CARITAS".

Försäljning för "Caritas" anordnas å Caroline Wijks Sjuksköterskehem, Vasa Kyrkogata 5, Göteborg, tisdagen den 2 maj med början kl. 11 f. m. till förmån för dess verksamhet: kostnadsfri sjukvård i obemedlade hem åt pauvres honteux.

"Caritas" började sitt arbete 1906 med *en* sjuksköterska, men tillfördes genom allmänhetens sympati så rikligt ekonomiskt understöd att efter hand flera sjuksystrar kunde anställas. År 1916 hade man sålunda fyra sköterskor. Depressionen kom, tillgångarne sinade och vid innevarande års början måste man minska sköterskornas antal till tre. För att icke behöva göra ytterligare indragningar påkallade av de knappa penningmedel, som stå till förfogande, anordnar nu föreningen sin försäljning under förhoppning att allmänheten skall ge företaget sin uppmuntran i form av gåvor och inköp. Ändamålet är ju så särskilt behjärtansvärt!

Alla gåvor till försäljningen och den därmed förenade serveringen mottagas med tacksamhet å Sjuksköterskehemmet.

VID DÖDSFALL
Ring 3623 eller 14090
C. L. Schmidts Begrafningsbyrå
24 Kungsgatan 24, Göteborg.
Anordnar allt till begravning hörande på erkänt bästa sätt till ytterst billigt arvode. Solidaste och vackraste likkistor och svepningar.

Mademoiselle Exe.

Av
LANOE FALCONER.
Översättning för denna tidning av —e—.

(18)

Omkring sex kilometer från Winchester hände ett missöde, som alltid förblev ett änme till undran hos mr Lethbridges stallknekt och andra, som visste att hans dog-cart så nyligen blivit reparerad. Ena hjulet sprang av. Efter en kort rådplägning beslöt man, att kommissarien, för att icke förlora tid, skulle fortsätte vägen till fots medan Parry red tillbaka så gott han kunde till Winchester för att försöka få tag i ett annat åkdon. De hade kommit överens, att han skulle försöka upphinna kommissarien, så att denne sluppe gå hela vägen. Detta lyckades emellertid icke; kommissarien gick på med raska steg, och kom fram långt före Parry, som på något oförklarligt sätt blev hindrad i Winchester, och så var stoet uttröttat, och

BRÄUTIGAMS KONDITORI

REKOMMENDERAS

Anna: — Om du visste vilken dikt jag fått från löjtnant Strahm! Så här börjar den:

Vill du veta varför männen
gå från sans och samling
kasta blicken uti spegeln din...

Elsa: — Nej, vet du, det är för överdrivet! Så anskrämlig är du verkligen inte.

Holger Bille
TANDKLINIK
Vitfeltsplatsen 1 B. Tel. 19340. Göteborg.
(Mitt emot Engelska kyrkan).
Mottagningstid vard. 10—3, sönd. 11—12.
Specialité: *Löständer* alla slag. Guldarbeten, guldbryggor och guldstifttänder.
Resande kunna erhålla sina arbeten på dagen.

Nervositet.

II.

Hur en förnuftig människa möter en nervschock.

Jag vill nu berätta om två män, vilka båda voro alldeles nedbrutna på grund av för hårt ansträngda nerver. Den ene klagade över sin omgivning, över sina omständigheter, över andra människor. Allt och alla var orsaken till hans lidande utom han själv. Följden var, att han försvagade sin hjärna genom den ständiga uppsåtliga och forcerade nervspänningen, så att den smula hälsa han i alla fall återvann var resultatet av naturens jämna och kraftiga strävan därefter i trots av mannen själv.

Den andre återvände från en resa, som han företagit i avsikt att få tillbaka de krafter han förlorat på grund av bristande förståelse av hur han borde arbeta. Hans kontorschef mötte honom vid järnvägsstationen med en mycket dålig nyhet. I stället för att bli förskräckt och "skärra upp" sig själv, tog han strax underrättelsen som ett tillfälle att öva sig i att tygla sina nerver. Han hade lärt sig att "slakna" och genom ofta upprepade gymnastiska övningar hade han förskaffat sin hjärna en känsla av vila och förmåga att "slappna till", som han kunde framkalla efter behag. I stället för att uttrycka någon ängslan över den ledsamma underrättelsen, samlade han strax sin viljestyrka till att "spänna ner" nerverna och "slakna". Och till stor förvåning för sagesmannen, som kännt, att han måste meddela honom olyckan så skonsamt som möjligt, sade han endast: "någonting annat?" Ja, där var en annan nyhet nästan lika ledsam som den första. "Fortsätt", svarade den f. d. nervsjuke, "har ni något annat att förkunna?"

Och den andre fortsatte tills han kommit fram med fem olika nyheter, som alla voro så obehagliga och smärtsamma för hans principal att höra som möjligt. För varje gång uppkallade vår vän på nytt sin viljekraft för att kuva det motstånd, som genast reste sig inom honom som svar på allt, som syntes gå honom emot.

Naturligtvis måste han länge efteråt arbeta med sig själv i den riktning, som han slagit in på, men arbetet blev lättare och lättare under tidernas lopp och resultatet har visat sig i en klarare hjärna än någonsin förut i hans liv, en nervstyrka, som förvånar alla i hans närhet, och en i högsta grad framgångsrik bana som affärsman.

Dessa två män äro exempel på två ytterligheter. Den förste förstod ej att ta livet rätt. Den andre hade arbetat på att lösa problemet, hur han skulle kunna befria sig från nerver, tills han tagit reda på hemligheten.

Varför somliga människor förbli nervösa.

En del män, och jag är ledsen att säga det, ännu flera kvinnor, äro så vana vid att vara svaga och nervklena, att de ej bry sig om att lära sig botemedlet, även när ett sådant erbjudes dem. Det förefaller ju underligt att se människor lida intensivt och ändå vara ovilliga att slå in på den enda vägen till räddning.

Saken är den, att vi behöva vår egen metod såväl som vår egen nervhälsa. För dem som en gång fått nerverna nedbrutna, ligger, som sagt, den enda möjligheten till tillfrisknande i att lära sig stävja fallenheten för att spänna nerverna till motstånd, när någonting går emot. Detta bevisas om och om igen genom ständiga återfall hos dem, som ej lärt sig denna läxa. T. o. m. hos personer, som ha synts friska för någon tid, kan man då alltid upptäcka ett ängsligt klemande med dem själva, som tyder på att på djupet något ej är, som det l- - vara.

Det finns sår, som läkarna ej tillåta att gro igen, t. o. m. fast detta är ytterst smärtsamt för den sjuke, emedan de veta, att dessa sår måste läkas inifrån, om de verkligen skola läkas. I de flesta fall är det samma förhållande med sjuka nerver. Orsakerna till sjukdomen måste avlägsnas. Ibland är den förändring, som inträder, så stor och plötslig, att det är som att vända en hand.

(Forts. i nästa n:r.)

Tyllspetsar till Rober { vita svarta
Spetsar: Filet, Irlande, Knyppl. m. m.
Motiv, Dukar, Kragar, Näsdukar, Underkläder, Barnklädn., Siden.
Depôten för Äkta Spetsar
Kungsgatan 58, 1 tr.
Öppet 11—6. Tel. 12655.

GARDINER
Största urval. — Lägsta priser.
A.-B. CARL JOHNSSON,
KUNGSTORGET 2.

"Fransflätning"

är titeln på ett i dagarne i bokhandeln utkommet arbete, vilket helt säkert kan påräkna stort intresse inom kvinnovärlden. I samband med den renässans i konstnärligt hänseende, vår husflit just nu kan glädja sig åt, har ett gammalt vackert och förnämt svenskt handarbete, *fransflätningen*, dragits fram ur den iråkade oförtjänta glömskan. En av våra mest energiska förkämpar för denna konst, handarbetslärarinnan fru Anna Petersson-Berg, har nu under titeln Fransflätning utgivit en lärokurs jämte mönster. Med denna handbok beredes en större allmänhet tillfälle att lära sig detta tacksamma handarbete. Lärokursen visar i ett sextontal bilder utförligt arbetets gång och den åtföljes dessutom av ett fyrtiotal typiska svenska mönster.

Den förträffliga handboken kostar endast kr. 1:85.

Beställare af
KLICHÉER
TORDE HÄNVÄNDA SIG TILL
AUG. SJÖBERGS KLICHÉANSTALT
(f. d. SILFVERSPARRES)
MAGASINSGATAN 3 • GÖTEBORG • TEL. 4258

SKÖNHET!

En behaglig toalettvål är oumbärlig för alla, som önska bevara hyn till ålderdomens dagar. För att höja sitt utseende bör man undvika alla skarpa och underhaltiga toalettmedel och i stället för sådana endast använda YVY-Tvålen, ty på kort tid borttager den finnar, fräknar, pormaskar, rynkor och vissen hud samt vid ett ständigt begagnande lönas uthållighet med ett alltid ungdomsfriskt yttre.

YVY-Tvålen erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulriksson,
Kem.-tekn. fabrik, Ystad.

Husmödrar

När Ni lägger in sill eller grönsaker använd då endast

Vinägrons Ättiksprit.

Marknadens billigaste. — Numera oöverträffad i kvalitet och styrka.

—Jag är alldeles galen i sådana här bakelser. De äro vansinnigt härliga.

— Men min snälla flicka, vilka överdrifter! Du är ju stora flickan nu och måste tänka på, hur du talar. Man är inte galen i något, utan man tycker i stället om något. Man säger inte heller "vansinnigt goda" utan rätt och slätt goda. Upprepa nu vad du ville ha sagt nyss, men undvik överdrifterna. Nå??

— Jag tycker om dessa bakelser. De äro goda.

— Nå, min kära lilla flicka, där hör du ju själv hur mycket bättre det låter.

— Nej, vet mamma; jag tycker det låter alldeles, som om jag talade om *skorpor!*

*

Men snälla Soffi, hur har Soffi kunnat sota ner sig så i ansiktet?

Soffi finurligt: — Jo, ser frun kokerskan i våningen bredvid är förlovad med sotarn, som är här och sotar i dag, och jag vill gärna göra henne lite svartsjuk.

Hotell & Pensionat
Clara Johansson.
Kungsgatan 51, Stockholm.
Ljusa hemtrevliga rum. Moderata priser. Förstklassigt! Centralt!
Rikste. 13554. A m. tel. 24241

NU INKOMMET,
till dagens lägsta priser:
Handvävda, färgäkta Bomullstyger, stor sortering. Ylletyger, Viyella, Flaneller, till klädningar och blusar. Blekta och oblekta Vävnader, bästa fabrikat, med stor rabatt å stycke. Prima kulörta Skjorttyger, Möbeltyger, Gardiner, Borddukar, Bolstervar, Sängtäcken, Linnevävnader, Handdukar och Duktyger, bästa kvalitéer. Lahmans Herr- och Damunderkläder. Strumpor. Snörliv. Näsdukar. Förkläden. Prima Bomulls- och Ullgarner.
Bertha Anderson,
15 Korsgatan 15

Färsk
Halmstadlax,
Konserver, Ost, Smör och Ägg i
Bazar Alliance N:o 55 o. 60
Högaktningsfullt A. Magnusson.
Tel. 4570 till båda butikerna.

Engelsk-svenska tidskriften.

April-numret av Engelsk-Svenska Tidskriften tillägnas den framstående engelske romanförfattaren och dramaturgen *John Galsworthy*, som nyligen besökt Sverige och här hållit några uppmärksammade föredrag. I detta häfte återfinnes även en novell av Ludvig Nordström, "Sverige sett genom engelska ögon" av Universitetsrektor H. Alexander, "Det intressanta Newfoundland" av New-York-professorn Philip Mc Donald, m. m.

Alla de som äro intresserade av att förkovra sig i engelska språket kunna i denna förträffliga publikation finna en utmärkt hjälpare. Tidskriften innehåller nämligen jämlöpande svensk och engelsk text.

Linnéa Hulténs
Kurser i Kläd- & Hattsöm.
Extra kurs anordnas från 1 maj—1 juni 4 timmar i veckan, pris kr. 25.—.
Hattkurs omfattande spets- och tyllhattar, hattblommor och renovering samma tider och pris.
Kotterier ävensom enskilda behagade ringa snarast för bestämmande av tid.
Avenyen 27. Tel. 20604.

Kl. 11 på kvällen börjar herrskapet ovanpå att ställa till ett förskräckligt oväsen. De flytta tunga möbler, slå sönder porslin, gräla o. s. v. Jag skickar upp ett ganska hövligt brev: "Får jag anhålla att det blir tyst, jag kan varken läsa eller skriva". Vår Mina kommer ned igen efter 5 min. Väsen däruppe ännu värre! Hon lämnar mig mitt brev tillbaka; tvärsöver baksidan står skrivet: "att ni inte skäms, jag kunde både läsa och skriva när jag var sju år".

Platsannonser
införas för 10 öre ordet i båda upplagorna av **Norrlandsposten, Gefle.** Minsta annonspris kr. 1,50. Primärken mottagas i likvid.

Extra Prima Press- och Droppäkta
Damkläde
i ett flertal moderna färger utsäljes billigt direkt från lager.
S. ERICSONS KLÄDESLAGER,
Järntorget 3, Wilsons hus, 2 dra vån.
Öppet 8—7.

Det bästa tvättmedlet för fina och ömtåliga kläder är
Gummans Flingor

På två dagar
framkalla och kopiera vi Edra plåtar och films. Förstklassigt arbete, vanliga priser.
GÖTEBORGS ILLUSTRATIONSBYRÅ, Arkivgat. 7
Billiga kameror, plåtar och films.

Vårda håret!
om det är sjukt eller friskt och använd
ZIWERTZ' Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kungl. Hovleverantör *Ziwertz' Eftr. i Göteborg.*
Lorensbergsgatan 7. Tel. 1098.

HÄMORROIDER.
Försvinna absolut efter några dagars användning av Hämosalvan, *gammal beprövad huskur.* Finnes i alla välsorterade färg- & kemikalieaffärer samt mot postförskott från Tekniska fabr. Elefanten. Åberopa denna tidning. *Göteborg.* Tel. 10470.

Den unge fadern strängt: Jag måste bestämt ge dig ett kok stryk. Min far gav mig duktigt med smörj —

Pelle: *Tänk!* Och till rakt ingen nytta!

Var god gynna våra ! ! annonsörer ! !

Vid behov av
Arbetskraft
— manlig eller kvinnlig —
vänd Eder till
Göteborgs Stads Arbetsförmedling
organ för Sveriges off. arbetsförmedling
ÖPPEN HELA DAGEN.
Huvudkontoret:
Adr. f. d. Sahlgrenska Sjukhuset. Tel. 2873, 2874 och 2875, stå i direkt förbindelse med manl. och kvinnliga avdelningarna.
Avdelningskontoret för däcks- och maskinpersonal:
Adr. Sjömanshuset. Tel. 40229.
Avdelningskontoret för manlig och kvinnlig intendenturpersonal:
Adr. 1:sta Långgatan 25. Tel. 40212.
OBS.! All platsförmedling är avgiftsfri.

Har Ni försökt Bergmans Enkas, Stockholm,
Delikatess-brödsorter?
Eljes gör det strax!

FÄRSKT och RÖKT
Renkött, Höns, Kyckling
samt allt slags Vildt till dagens lägsta priser uti
E. Björks Vildtaffär
Tel. 1648, 20834. St. Saluhallen 1.

ARLA MJÖLK
Distribution på glasflaskor.
Tel. 8578, 3699
ARLA MJÖLKSERVERING
Drottninggatan 13. Tel. 9096.

innan Parry hann till mr Merringtons, hade klockan blivit tjugo minuter i sex. Doktorn hade just gått efter att hava funnit att greven icke var på långt när så farligt sårad, som man först fruktade. Kommissarien fördes efter någon liten väntan, av hushållerskan till mademoiselle Exe's rum, då man upptäckte att hon flytt. Den enda person, som möjligen kunde hava hört något buller vid flykten, var miss Merrington, som bodde i rummet bredvid, men hennes far tillät absolut icke, att hon väcktes. Hon hade gått till sängs ytterligt uttröttad och upprörd av händelserna föregående afton. Kommissarien försökte göra föreställningar, då hennes vittnesmål vore av yttersta vikt, men mr Merrington sade "nej", och kommissarien suckade och åt frukost, och anställde förhör med tjänarna, och tiden gick, och miss Merrington sov, och kommissarien framhöll ännu en gång huru fatalt detta uppskov vore för hoppet att infånga flyktingen. Tjänarne förklarade alla, att mademoiselle Exe troligen hämtat stegen och rest den mot fönsterkarmen i skymningen. En av husjungfrurna påminde sig ha hört ett ovanligt ljud utanför fönstret, när hon tände brasan hos mademoiselle Exe, och en liten irländsk stallpojke hade ett svagt minne av att han sett den främmande guvernanten smyga omkring i halvmörkret nära skjulet, där stegen låg. Detta minne blev klarare varje gång han upprepade sin historia, och till slut kunde han svära på, att han sett henne tydligt, livs levande.

Dessa svävande och föga innehållsrika utlåtanden var allt vad kommissarien överhuvud fick veta, ty då han absolut begärde i lagens namn att miss Merrington skulle väckas var det omöjligt att ställa frågor till henne. I själva verket var hennes tillstånd sådant, att bud måste sändas efter läkare ögonblickligen, och de uppskakade föräldrarna hade ingen tanke för varken mademoiselle Exe eller poliskommissarien, som måste återvända till Winchester utan att hava upptäckt det ringaste.

Evelyn var allvarsamt sjuk i tre veckor, och då hon började tillfriskna, gav doktorn de strängaste order, att icke ett ord finge yttras i hennes närvaro som hade sammanhang med mademoiselle Exe eller balnatten. Långt förut hade greven hämtat sig och rest, utan att låta locka sig av all mrs Fox' älskvärdhet till ett nytt besök på slottet Lingford.

Katastrofen hade verkat som en sten, kastad i en stilla kvarndamm, och det sömniga umgängeslivet hade fått ett outtömligt ämne till konversation för alla klasser; bondgummorna vid kyrkodörren, herrarne på jakten; såvida icke mr eller mrs Merrington råkade vara i närheten; han såg då ut som ett åskmoln och hon blev hysterisk. Med Parry däremot talade man fritt och frågade ut honom över den märkvärdiga resan till Winchester. I början besvarade han så hövligt och skickligt han kunde de snärjande frågorna, men då de aldrig tycktes ta' slut blev han förargad och molteg. Hans tystnad och synbara förlägenhet ökade folks misstankar, men det var mrs Barnes som gav bestämd form och uttryck åt de oklara föreställningarna, och hennes förklaring var, att Parry varit alltför intimt intresserad i mademoiselle Exe's öde. Och med denna teori förklarade mrs Barnes mycket i historien, som förut synts obegripligt.

"Intet under att det stackars barnet var så sjuk", sade hon och skakade menande på huvudet, "och att hela familjen har tystat ned saken. Jag kan icke beklaga dem, jag förutsade, att en Guds straffdom skulle komma över dem."

De vilt uppskrämda vågorna lade sig efter någon tid, men mrs Merringtons bal och dess besynnerliga slut utgjorde ännu ofta samtalsämnet vid middags- och tesällskap i 3 hela år. *Då* fick man ett gladare tema att resonera över, nämligen miss Merringtons förlovning med mr Lethbridge.

*

Ungefär 6 månader efter bröllopet satt Evelyn sent på eftermiddagen i sin boudoar, som den förälskade mannen låtit iordningställa för henne till ett förtjusande näste av smak och komfort. Hon hade gjort en rask promenad i den svala höstluften, och njöt nu dubbelt av värmen och vilan. Hon halvlåg i en djup vilstol, halft begraven i kuddar och såg drömmande in i brasan, som sände dansande ljusknippen över rikt brokiga vävnader, blanka ytor, bronz och kristall i denna luxuriösa vrå. Det var behagligt att tänka sig Parry på väg hem från jakten till henne och te. Tankarna voro icke klara eller helt uttänkta. Det var ett kroppens och sinnets dolce far niente ett halft medvetet njutande av liv i dess zenith, då vi så lätt glömma att det *kan* vara annorlunda. Och så kom posten, ett alltid välkommet litet avbrott på landet. Ibland eleganta brev med monogram och vapen på kuvertet låg ett litet tunnt brev med Londons poststämpel och med hennes namn i en obekant utländsk stil. Detta brev väckte starkt hennes nyfikenhet, kanske genom den ytterliga kontrasten det visade mot de övriga. Hon tog ur kuvertet en papperstrasa, sönderriven, smutsig, men täckt med en skrift i brunrött bläck — om det var bläck. Vid åsynen av denna stil, ropade Evelyn till, som om hon fått se en gengångare, av någon som försvann ur hennes liv för tre år sedan. Alltför otålig att vänta på lampan, knäböjde hon vid brasan, lutade sig framåt, tills eldskenet föll på papperslappen, och lyckades slutligen läsa följande:

"Ett ryskt fängelse 189...

Till oss här i mörkret, vilket vi snart skola utbyta mot ett ännu djupare mörker, kommer ibland lik en ljusstråle någon nyhet från den levande världen där ute. Och så har jag hört om ditt giftermål. Ack må du bli lycklig! Och du *blir* lycklig; en sådan natur som din har rätt att bli lycklig. Tänker du ibland på mig? Jag tänker ofta på dig och på många vänliga, oskyldiga människor, som omgiva dig, och jag undrar, om där verkligen finns en värld, där människor få leva i frid, eller om jag endast drömt det. Fängelsemurarna försvinna och jag ser åter de stora almarne och de gröna ängarne och halmtäckta små husen i Englands solljus, och jag hör engelska barnaröster sjunga: 'Han har givit ljus till dem som sitta i mörker och dödens skugga'; och jag drömmer, att där *finns* en Gud, som blickar leende ned på *dem* och som kanske en dag kommer att tänka även på oss.

'X'."

SLUT.